

Поездка в Россию Podróż do Rosji

Szymon Domański

Scenariusz interdyscyplinarnego projektu edukacyjnego do języka rosyjskiego dla III etapu edukacyjnego – szkoła branżowa

opracowany w ramach projektu:

„Tworzenie zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Redakcja merytoryczna: Beata Luc
Redakcja językowa i korekta: Eduexpert sp. z o.o.
Projekt graficzny i projekt okładki: Eduexpert sp. z o.o.
Redakcja techniczna i skład: Eduexpert sp. z o.o.

Weryfikacja i odbiór niniejszej publikacji: Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie

w ramach projektu: *Weryfikacja i odbiór zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy*

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa

ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl

1. Temat projektu

Поездка в Россию. Podróż do Rosji.

2. Osoby prowadzące projekt

2.1. Koordynator

Projekt zostanie zainicjowany przez nauczyciela języka rosyjskiego i powinien być koordynowany przez nauczyciela tego przedmiotu.

2.2. Pozostali

Nauczyciele: informatyki, nauczyciele przedmiotów zawodowych.

3. Ramy czasowe

3.1. Początek projektu

Opisywany projekt interdyscyplinarny jest projektem krótkoterminowym. Uczniowie szkoły branżowej II stopnia powinni uporać się ze wszystkimi zadaniami w stosunkowo krótkim czasie (około sześciu tygodni), stąd proponuje się umieszczenie go w kalendarzu roku szkolnego w taki sposób, aby nie kolidował z innymi ważnymi zadaniami, jak np. próbne lub właściwe egzaminy zawodowe lub maturalne czy przerwy wynikające z organizacji roku kalendarzowego. Uczniowie powinni mieć sześć pełnych tygodni na pracę projektową. Biorąc pod uwagę powyższe, proponuje się przeprowadzenie projektu w październiku.

3.2. Zakończenie projektu

Uczniowie będą pracować przez sześć tygodni nad realizacją zadań projektowych – warto je tak rozdzielić, aby uczniowie sprawnie uporali się ze wszystkim. W trakcie projektu uczniowie będą pracowali nad przygotowaniem ofert wycieczek turystycznych do Rosji. Jeśli projekt rozpocznie się wraz z początkiem października, powinien zakończyć się w połowie listopada. Ważne, aby uczniowie mieli możliwość zaprezentowania efektów swojej pracy, np. na tablicy tematycznej, w przygotowanej w szkole witrynie lub na stoisku.

4. Cele projektu

4.1. Cele ogólne

W ostatnim czasie podróżowanie po świecie jest nieco utrudnione z powodu sytuacji związanej z pandemią koronawirusa i choroby COVID-19. Nie oznacza to jednak, że ludzie przestali marzyć o eksplorowaniu świata – ciekawość świata nie zginęła wraz z pojawieniem się choroby. Wręcz przeciwnie – długi okres izolacji w domach sprawił, że ludzie marzą o powrocie do normalności.

Niniejszy projekt powstał, aby wyjść naprzeciw marzeniom osób chcących odkrywać najdalsze zakątki największego kraju na świecie. Celem projektu jest pokazanie piękna fauny, flory i architektury Rosji, pobudzenie uczniowskiej ciekawości poznawczej oraz wzbogacenie wiedzy na temat geografii kraju naszych wschodnich sąsiadów.

Uczniowie poznają metody samodzielnego zdobywania wiedzy. Dzięki interdyscyplinarnemu charakterowi projektu zobaczą, że w realnym świecie przedmioty szkolne nie istnieją w totalnym oderwaniu od siebie, ale są ze sobą ściśle skorelowane. Językowe projekty interdyscyplinarne związane z obszarem pozajęzykowym, dotyczącym

kultury i geografii z zakresu obszaru nauczanego języka, otwierają przestrzeń do korelacji międzyprzedmiotowej, a dla uczniów są doskonałym sposobem na rozwijanie zainteresowań i poszerzanie wiedzy z wielu dziedzin.

4.2. Cele szczegółowe

Cele szczegółowe niniejszego projektu związane są z poszerzaniem wiedzy i kształtowaniem umiejętności, w tym językowych, które mogą przydać się młodym ludziom w przyszłym życiu zawodowym, dlatego uczeń:

- zna i stosuje wybrane słownictwo z działów tematycznych: świat przyrody, podróżowanie i turystyka;
- poszerza swoją wiedzę kulturoznawczą i realioznawczą dotyczącą wybranych przez siebie miejsc na terenie Rosji;
- identyfikuje miejsca atrakcyjne turystycznie na mapie fizycznej Rosji;
- opisuje niektóre miejsca atrakcyjne turystycznie w Rosji (najważniejsze zabytki, ukształtowanie terenu, klimat, ciekawostki kulturowe itp.);
- przygotowuje przy użyciu narzędzi technologii cyfrowych (programów i aplikacji, np. Canva, Prezi, Genially) ofertę turystyczną wycieczki do Rosji;
- współpracuje z innymi w grupie: planuje pracę swoją i innych;
- kształtuje umiejętności: kreatywność, zdolność efektywnej współpracy, kompetencje cyfrowe, w zakresie wielojęzyczności, rozumienia i tworzenia informacji, samodzielnego uczenia się, zarządzania czasem, terminowego wywiązywania się z powierzonych zadań, samooceny, prezentacji własnych pomysłów.

4.3. Cele szczegółowe dla uczniów

Podczas pracy metodą projektu kształtowana jest autonomia uczniów, którzy przejmują odpowiedzialność za proces uczenia się. Autorzy rekomendują, aby pozwolić uczniom sformułować cele projektu. Uczestnicy powinni sami zdecydować, czego chcieliby się nauczyć w ramach jego realizacji. Ważne jednak, aby nauczyciele – opiekunowie projektu – uczestniczyli wraz z uczniami w procesie formułowania celów. Konieczne będzie więc wyjaśnienie, dlaczego tak ważne jest właściwe formułowanie celów oraz czym jest ich operacjonalizacja. Te czynności powinny mieć miejsce w pierwszej fazie projektu i mogą odbywać się przy wykorzystaniu techniki stolików eksperckich: grupy uczniów próbują pod opieką nauczyciela wypracować własne cele, następnie są one odczytane na forum, przeanalizowane i techniką burzy mózgów cały zespół projektowy wybiera kilka najważniejszych. Należy pamiętać, aby cele formułować językiem ucznia, najlepiej w pierwszej osobie liczby pojedynczej, dzięki czemu będzie on mógł odnieść się do nich podczas dokonywania samooceny, np.:

- znam i stosuję wybrane słownictwo związane z tematyką projektu dotyczącą tematów dotyczących świata przyrody oraz podróżowania i turystyki;
- odnajduję miejsca atrakcyjne turystycznie na mapie fizycznej Rosji;
- przygotowuję ofertę turystyczną wycieczki do Rosji.

5. Treści kształcenia

Niniejszy projekt edukacyjny ma charakter interdyscyplinarny, czyli łączy treści nauczania z więcej niż jednego przedmiotu. Ponadto w swoim zakresie wykracza poza założenia niektórych przedmiotów ujętych w podstawie programowej dla szkoły

branżowej II stopnia. W niektórych przypadkach uczniom stworzona zostanie możliwość wykorzystania wiedzy i umiejętności z poprzednich etapów edukacyjnych i doświadczeń życiowych.

5.1. Język obcy nowożytny

Prezentowany projekt interdyscyplinarny opiera się na założeniach programu nauczania języka rosyjskiego Z rosyjskim za pan brat dla szkół branżowych I i II stopnia, autorstwa Szymona Domańskiego i Rafała Otręby.

Projekt ten może być realizowany z uczniami kontynuującymi naukę języka po szkole branżowej I stopnia. Nie jest jednak wymagany wysoki poziom zaawansowania językowego, stąd też autorzy rekomendują, aby przeprowadzić projekt z uczniami realizującymi wariant podstawy programowej III.BS2.2.

Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów:

- świat przyrody (przykłady fauny i flory Rosji, krajobraz);
- podróżowanie i turystyka (atrakcje turystyczne, środki transportu i korzystanie z nich, baza noclegowa, zwiedzanie).

Dodatkowo z zakresu gramatyki uczniowie będą stosowali przymiotniki w stopniu wyższym i najwyższym w celu opisanie regionów turystycznych, np. *самое большое озеро, самая длинная река, один из красивейших городов, более интересный*.

Jako że projekt przeznaczony jest do realizacji z uczniami szkoły branżowej II stopnia, będą oni wykorzystywali wiedzę i umiejętności z zakresu języka obcego nowożytnego z poprzednich etapów edukacyjnych, to jest ze szkoły branżowej I stopnia oraz wcześniej – ze szkoły podstawowej.

5.2. Geografia

Treści nauczania tego przedmiotu pojawiają się na lekcjach języka rosyjskiego w postaci informacji realioznawczych. Przygotowując ofertę turystyczną, uczniowie będą poznawali ukształtowanie terenu Rosji, strefy klimatyczne tego kraju oraz będą charakteryzowali wybrane obszary pod kątem turystyki. W związku z tym, iż w szkole branżowej II stopnia uczniowie nie uczą się już geografii, będą musieli odwoływać się do wiedzy, jaką pozyskali, oraz umiejętności, jakie nabyli na wcześniejszym etapie edukacyjnym.

5.3. Informatyka

W ramach projektu uczniowie będą kształtowali kompetencje cyfrowe, a tym samym będą wykorzystywali wiedzę i umiejętności z zakresu informatyki. Uczniowie podczas realizacji projektu nauczą się korzystania z darmowych programów i aplikacji do tworzenia plakatów, ulotek, broszur itp., takich jak: Canva, Genially czy Prezi. Ponadto będą wykorzystywali narzędzia cyfrowe do wyszukiwania i przetwarzania informacji. Powiązanie projektu z lekcjami informatyki sprzyja rozwijaniu kompetencji społecznych, gdyż uczniowie mogą dzielić się efektami pracy, korzystając ze środowisk umieszczonych w chmurze. Otwiera to możliwość realizacji projektu w warunkach kształcenia na odległość.

5.4. Przedmioty zawodowe

W szkole branżowej II stopnia uczniowie mogą uzyskać tytuł zawodowy technika. Niniejszy projekt przeznaczony jest do realizacji w szkołach kształcących w zawodzie technik organizacji turystyki (HGT.07 oraz O8). W zakresie specjalizacji HGT.07 uczeń będzie przygotowywał i organizował imprezy turystyczne – może go do tego przygotować również niniejszy projekt. Uczestnik będzie charakteryzował rynek turystyczny Rosji i organizował działania marketingowe zmierzające do promocji regionów turystycznych Rosji. Podczas projektowania usługi turystycznej, która powstanie w wyniku tego projektu, uczeń będzie wykorzystywał wiedzę z zakresu geografii turystycznej, korzystał z różnych źródeł informacji geograficznej (w tym z map), będzie obliczał koszty imprez, dobierał usługodawcę do realizacji oferty turystycznej. W ramach niniejszego projektu, który jest projektem językowym, przydatna będzie współpraca nauczyciela języka rosyjskiego z nauczycielem języka zawodowego, w celu przygotowania oferty w postaci broszury, ulotki, plakatu reklamującego wycieczkę w języku rosyjskim. Należy pamiętać, że w szkole branżowej uczniowie powinni zdobywać wiedzę i umiejętności praktyczne, które będą mogli wykorzystać w przyszłej pracy zawodowej. Projekt interdyscyplinarny jest najlepszym sposobem na połączenie teorii z praktyką.

6. Charakterystyka odbiorców

6.1. Typ szkoły

Projekt przeznaczony jest do realizacji w szkole branżowej II stopnia kształcącej w zawodzie technik organizacji turystyki.

6.2. Wiek uczniów i klasa

Kształcenie w szkole branżowej II stopnia trwa jedynie dwa lata, przy czym drugi rok nauki uczniowie poświęcają na intensywne przygotowanie się do egzaminów zawodowych oraz egzaminu maturalnego. W związku z powyższym rekomenduje się realizację projektu z uczniami w pierwszym roku nauki (z młodzieżą w wieku 18–19 lat). Projekt nie ma jednak ograniczeń wiekowych. Ważne aby uczniowie, którzy będą go realizować, posiadali przynajmniej podstawową wiedzę z zakresu języka rosyjskiego. Uczniowie szkół branżowych II stopnia kontynuują naukę języka zapoczątkowaną w szkole branżowej I stopnia. Projekt zakłada nie tyle kontynuację nauki, co zdobywanie konkretnej wiedzy. Ważne jest to, co uczniowie pamiętają z języka. Warto przed projektem przeprowadzić diagnozę poziomu językowego uczestników projektu. Rekomenduje się skorzystanie z narzędzi pomiaru dydaktycznego dostępnych na stronach internetowych Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie.

6.3. Zróżnicowanie potrzeb i umiejętności

Grupy, w których będą pracować uczniowie, będą zróżnicowane – nie tylko pod względem zainteresowań, ale także pod względem umiejętności psychofizycznych (jeśli jest taka potrzeba). Ważne, aby w grupach uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE) mogli liczyć na pomoc nauczyciela, kolegów i koleżanek oraz na sprawiedliwy podział obowiązków, tak aby zadania, które otrzymają, nie przerastały ich możliwości. Uczniowie z dysleksją rozwojową mogą zajmować się np. stroną graficzną oferty turystycznej, wyborem miejsc, scharakteryzowaniem ich i wyszukaniem na mapie

lub organizacją zajęć w ramach danej oferty. Należy zaznaczyć, że praca metodą projektu jest formą aktywizującą uczniów ze SPE. Warto dodatkowo korzystać w projekcie ze zróżnicowanych metod pracy, podać uczniom listę ciekawych stron internetowych, vlogów turystycznych czy narzędzi i programów komputerowych, z którymi praca będzie przyjemnością.

6.4. Inne cechy odbiorców

Uczniowie szkół branżowych II stopnia chcą przede wszystkim zdobyć kwalifikacje zawodowe technika, a także przystąpić do egzaminu dojrzałości, który może otworzyć im drogę do dalszego kształcenia na uczelniach wyższych. Idealnym rozwiązaniem dla uczniów szkół branżowych II stopnia jest połączenie kształcenia w zakresie przedmiotów ogólnokształcących z przedmiotami zawodowymi, tak jak w opisywanym projekcie. Jest on skierowany do uczniów kreatywnych, ciekawych świata, otwartych na inne kultury – takich, którym zależy na holistycznym rozwoju.

7. Formy i metody realizacji projektu

7.1. Formy pracy

Uczniowie będą pracować przede wszystkim w grupach, ale dzielenie się wiedzą z innymi uczestnikami odbywać się będzie z całym zespołem projektowym. Praca metodą projektu opiera się na twórczym podejściu do rozwiązania problemu. Uczniowie będą mieli okazję pracować w grupach w zależności od swoich zainteresowań i indywidualnych możliwości psychofizycznych. Będą się spotykali w trakcie trwania projektu w regularnych odstępach czasu. Ich celem będzie zaprezentowanie sobie wzajemnie przez uczestników postępów prac, dokonanie oceny, wyboru, omówienie dalszych kroków postępowania. W ramach projektu uczniowie będą mieli możliwość konsultowania działań realizowanych na poszczególnych etapach z zaangażowanymi w przedsięwzięcie nauczycielami. Warto stworzyć uczniom możliwość konsultacji z ekspertami w dziedzinie turystyki. Rekomenduje się zaproszenie do tej roli pracowników biur podróży zajmujących się organizacją usług o charakterze turystycznym, krajoznawczym, realizoznawczym itp.

7.2. Metody i techniki pracy

Uczniowie będą pracowali metodą projektu, a zadania językowe będą wykonywać w zgodzie z założeniami podejścia komunikacyjnego. Na poszczególnych etapach mogą sięgnąć po różne techniki i sposoby pracy, w zależności od wykonywanych zadań:

I. Etap – Poszukiwania – na tym etapie projektu uczniowie zamienią się w poszukiwaczy, zgromadzą odpowiednią literaturę, poszukają inspiracji w internecie, na blogach i vlogach internetowych, odwiedzą kanały na serwisach społecznościowych (Youtube, Facebook, Instagram itp.). Można także zorganizować spotkanie z pracownikami branży turystycznej, którzy są cennym źródłem informacji dotyczącej organizacji usług. Celem tych działań jest poszukiwanie inspiracji i znalezienie najciekawszych turystycznie miejsc na terenie Rosji. Uczniowie będą pracować z mapą Rosji. Na tym etapie projektu zadaniem każdej grupy będzie wybranie miejsca, do którego zostanie przygotowywana oferta wycieczki lub usługi turystycznej. W materiałach pomocniczych znajduje się katalog inspirujących stron internetowych, filmów i innych materiałów, które mogą być pomocne do pracy na tym etapie projektu.

Bardzo ważne jest, aby uczniowie korzystali z co najmniej kilku różnych źródeł wiedzy. Projekt opiera się na pracy w grupach – ważne więc, aby praca na tym etapie była rozłożona równomiernie, np. jeden uczeń wyszukuje i gromadzi literaturę, drugi przeszukuje źródła internetowe, trzeci analizuje mapy. W przypadku większej liczby uczniów w grupach, uczestnicy mogą pracować w parach.

II. Etap – Charakterystyka – na tym etapie uczniowie będą głównie rozwijać umiejętności językowe z zakresu języka rosyjskiego. Ich zadaniem będzie scharakteryzowanie regionu w Rosji, którego będzie dotyczyła ich oferta turystyczna. Powinni zatem wyjaśnić, dlaczego wybrane przez nich miejsce jest atrakcyjne, co ciekawego można tam zobaczyć, na jakie warunki pogodowe powinien przygotować się odwiedzający, jaka jest baza noclegowa oraz jakie są możliwości dojazdu. Na tym etapie uczniowie gromadzą argumenty, za pomocą których zachęcą klienta biura podróży do odwiedzenia wybranego przez nich miejsca. Przedstawiając ofertę turystyczną, uczniowie powinni pracować w zgodzie z założeniami podejścia komunikacyjnego, stosując techniki pracy, które umożliwią im naturalną komunikację w języku rosyjskim. Uczniowie mogą np. przedstawić walory danego miejsca w toku debaty lub w formie prezentacji multimedialnej, mogą wymieniać się informacjami w dialogach, stosując proste stopniowanie przymiotników, np. *Мне кажется, что Москва – это самый красивый город в России*. Ciekawą propozycją będzie stworzenie mapy myśli, na której uczniowie umieszczą wszystkie ważne dla danego miejsca aspekty z punktu widzenia turystyki (transport, baza hotelowa, atrakcje, ceny itp.). W zgodzie z założeniami podejścia komunikacyjnego uczniowie mogą na tym etapie oglądać filmy edukacyjne o wybranych miejscach nagrywane przez rodzimych użytkowników języka rosyjskiego.

III. Etap – Oferta – na tym etapie projektu uczniowie przygotowują oferty turystyczne. Nie będą ograniczać się jedynie do sporządzenia broszury informacyjnej, ulotki, plakatu, ale wzbogacą je krótką ustną reklamą miejsca. W ten sposób uczniowie będą się wdrażali do komunikowania w języku rosyjskim w celach zawodowych, np. przygotowując i sprzedając konkretną ofertę. Rekomenduje się zorganizowanie dialogów sytuacyjnych w parach: pracownik biura podróży – klient. Na tym etapie projektu uczniowie będą pracowali przy użyciu narzędzi technologii cyfrowych, programów i aplikacji, takich jak np.: Canva, Genially, Prezi itp.

Wszystkie etapy projektu można zrealizować przy pomocy metod i technik kształcenia na odległość. Uczniowie powinni mieć możliwość pracy w grupach, wymiany doświadczeń, komunikowania się ze sobą, np. na czacie lub z wykorzystaniem wideokonferencji.

8. Sposób realizacji projektu edukacyjnego

8.1. Zainicjowanie projektu

Kulturoznawcze i realizacyjne aspekty poruszane w projekcie otwierają przestrzeń do korelowania nauki języka rosyjskiego z innymi przedmiotami zawodowymi i ogólnokształcącymi nauczonymi w szkole branżowej II stopnia. Uczniowie wykorzystają wiedzę z zakresu kultury i geografii Rosji w celu stworzenia oferty turystycznej, którą zajmują się podczas kształcenia w zawodzie technik organizacji turystyki. Projekt może zostać zainicjowany poprzez prezentację wspólnie stworzoną przez opiekunów

projektu, przedstawiającą najpiękniejsze atrakcje turystyczne największego kraju na świecie. W prezentacji można umieścić pytania, które zaintrygują uczniów, zachęcając do zgłębienia tematu: „*Стоит ли посетить Россию?*” (Czy warto odwiedzić Rosję?), „*Только Москва и Питер, а может и другие города?*” (Tylko Moskwa i Petersburg, a może też inne miasta?). Pytania, które pojawiają się w prezentacji, powinny być zadane w dwóch językach: rosyjskim (przykuje to uwagę adresatów projektu) oraz polskim, dzięki czemu wybrane aspekty projektu będą zrozumiałe dla całej społeczności szkolnej.

8.2. Sformułowanie ogólnych oraz szczegółowych celów projektu

Ogólny cel projektu zostanie przedstawiony uczniom przez koordynatora projektu – nauczyciela języka rosyjskiego. Cele szczegółowe powinny zostać sformułowane przez uczestników projektu. Zadaniem nauczycieli jest wspierać uczniów w procesie nazywania celów i ich operacjonalizacji. Taki sposób formułowania celów szczegółowych pozwoli na kształtowanie autonomii uczniów. Ponadto już na samym początku uczniowie do pewnego stopnia przejmą odpowiedzialność za proces uczenia się, co jest jednym z głównych założeń pracy metodą projektu.

8.3. Spisanie kontraktu

Strony projektu: nauczyciele i uczniowie powinni podpisać kontrakt, który będzie zobowiązywał ich do konkretnych działań. W kontrakcie warto zawrzeć prawa i obowiązki obu stron projektu. Warto także zapisać cele oraz najważniejsze terminy związane z jego realizacją. Sporządzenie kontraktu jest częścią planowania, treści tam zapisane są wiążące dla wszystkich podpisujących się pod nim. Dzięki kontraktowi uczniowie uczą się odpowiedzialności, zarządzania czasem oraz właściwego planowania.

8.4. Etapy projektu

Uczniowie zapoznają się z nazwą projektu i nazwami poszczególnych etapów: I. Poszukiwania, II. Charakterystyka, III. Oferta. Na podstawie nazw etapów i tematu uczniowie proponują konkretne działania. Nauczyciel natomiast weryfikuje propozycje uczniów, poddaje je pod dyskusję, a w przypadku, gdy są one mało precyzyjne, naprowadza uczniów na właściwe działania, które realizują w ramach poszczególnych etapów.

8.5. Podział na grupy

Po ustaleniu, czym grupy projektowe będą zajmować się na poszczególnych etapach, uczestnicy projektu dzielą się na niewielkie trzy-, czteroosobowe zespoły. Każdy przechodzi kolejno przez wszystkie etapy, tak aby na końcu przedstawić efekt swojej pracy – ofertę turystyczną. Podczas podziału na grupy szczególną uwagę należy zwrócić na uczniów ze SPE, którzy chcą wziąć udział w projekcie. Jeśli wykazują takie predyspozycje, rekomenduje się mianować ich na liderów zespołu (świetnie w tej roli mogą sprawdzić się uczniowie zdolni, co nie wyklucza, że np. uczniowie z dysleksją również mogą być bardzo dobrymi liderami).

8.6. Przygotowanie harmonogramu pracy i podział zadań

Prace w ramach projektu powinny zostać rozłożone na około sześć tygodni. Rekomenduje się następujący czas trwania poszczególnych etapów:

I Etap – Poszukiwania – uczniowie powinni mieć przynajmniej dwa tygodnie na jego realizację. Należy zaznaczyć, że powinni poszukiwać informacji w różnych źródłach: filmach, artykułach (także tych internetowych), literaturze, u ekspertów np. pracowników biur podróży.

II Etap – Charakterystyki – na realizację zadań na tym etapie uczniowie powinni mieć przynajmniej tydzień. Zadaniem będzie opracowanie charakterystyki miejsca w Rosji atrakcyjnego turystycznie.

III Etap – Oferty – jest to najtrudniejszy i najbardziej czasochłonny etap projektu. Uczniowie powinni dysponować przynajmniej trzema tygodniami na opracowanie oferty turystycznej.

Uczniowie w grupach ustalają harmonogram spotkań i dzielą się między sobą zadaniami. Warto uprzedzić uczniów, że przy podziale zadań powinni wziąć pod uwagę własne predyspozycje i mocne strony, a zadania nie powinny zanadto ich obciążać, być poza zasięgiem ich możliwości.

8.7. Dobór literatury i poszukiwanie źródeł wiedzy

W trakcie trwania projektu uczniowie powinni mieć możliwość korzystania ze szkolnej biblioteki oraz sieci Wi-Fi. Warto ich zachęcić, aby na czas poszukiwania informacji związanych z projektem skorzystali z lokalnej biblioteki na terenie miasta lub gminy. Warto także zaprosić do roli ekspertów pracowników pobliskich biur podróży, gdyż w przypadku tego projektu to oni mogą okazać się nieocenionym źródłem informacji. Mogą zademonstrować uczniom, w jaki sposób należy konstruować ofertę turystyczną, co jest istotne dla klientów biur podróży oraz jakie miejsca cieszą się największą popularnością i dlaczego. Nauczyciel może także zaproponować konkretne materiały internetowe, z których mogą skorzystać uczniowie. Przykłady źródeł internetowych zostały podane w materiałach pomocniczych.

8.8. Realizacja projektu

Uczniowie realizują kolejne etapy projektu, wykorzystując techniki zaproponowane powyżej (punkt 7. Formy i metody realizacji projektu). Każda grupa pracuje nad własną ofertą turystyczną. W trakcie realizacji poszczególnych etapów uczniowie mogą konsultować wszelkie wątpliwości z nauczycielami oraz ekspertami. Warto nadzorować pracę uczniów – powinni oni raportować postęp prac po każdym etapie. W ten sposób będą mogli na bieżąco korygować błędy i wyciągać wnioski. Podczas realizacji projektu istotna jest płynna wymiana informacji pomiędzy uczniami. Warto o to zadbać zwłaszcza w sytuacji zdalnego nauczania, umożliwiając uczniom kontaktowanie się ze sobą np. za pośrednictwem szkolnej platformy do zdalnego nauczania.

8.9. Prezentacja wyników

Wyniki projektu zostaną zaprezentowane po sześciu tygodniach pracy. Uczniowie przedstawią oferty turystyczne wycieczek do różnych miejsc, każda grupa powinna zaprezentować inne miejsce. W celu zaprezentowania efektów pracy można w szkole zorganizować targi turystyczne, na które zaproszona zostanie cała społeczność szkolna – uczniowie, nauczyciele, rodzice, przedstawiciele władz lokalnych (rady osiedla, sołectwa itp.). Prezentacja wyników pracy uczniów zależy od ich inwencji twórczej. Finał projektu należy zorganizować w taki sposób, aby nie generował on dodatkowych kosztów.

8.10. Ewaluacja i ocenianie projektu

Ewaluacja i ocena będą ostatnim etapem projektu, podczas którego uczestnicy zostaną ocenieni z uwzględnieniem ich indywidualnych możliwości psychofizycznych, potrzeb oraz zaangażowania w realizację projektu. Ocena zostanie dokonana zgodnie z wcześniej przyjętymi kryteriami – proponuje się jej dokonanie przez jury, w składzie którego znajdują się zarówno nauczyciele i uczniowie, jak i osoby zaproszone z zewnątrz (np. pracownicy biura podróży). Po prezentacji wyników uczniowie zostaną poproszeni o dokonanie samooceny oraz oceny koleżeńskiej. Projekt zostanie podsumowany refleksją i omówieniem wyników pracy każdej grupy (w jaki sposób projekt wpłynął na ich życie, co zmienił, a przede wszystkim: jaki miał wpływ na rozwój ich kompetencji zawodowych). Na tym etapie nauczyciel udzieli uczniom informacji zwrotnej – podkreśli kreatywność uczniów, zaangażowanie, wysiłek każdego, dokona korekty uchybień, udzieli uczniom wskazówek do pracy nad podobnymi zadaniami w przyszłości.

9. Regulamin/kontrakt

Jak już wcześniej wspomniano, rekomenduje się, aby kontrakt został spisany we współpracy z uczniami. Nauczyciele i uczestnicy projektu mogą spisać dwie różne wersje kontraktu (także kryteria oceny, które będą szczególnie istotne dla uczniów). Na podstawie dwóch wersji regulaminu zostanie opracowana jedna spójna, łącząca interesy każdej ze stron. Wypracowany kontrakt powinien zawierać przede wszystkim datę jego zawarcia, tytuł projektu, cel, zadania, prawa i obowiązki uczniów oraz nauczycieli, a także kryteria oceniania. Przykładowy kontrakt zamieszczono poniżej.

Nazwa projektu: *Поездка в Россию*. (Podróż do Rosji).

Data zawarcia kontraktu: 1 października 2022 r.

Cele i zadania: kształtowanie umiejętności językowych i pozajęzykowych przydatnych w przyszłym życiu zawodowym. Cel będzie osiągnięty poprzez realizację działań zmierzających do stworzenia propozycji oferty wycieczki do wybranego miejsca w Rosji

Uczeń w projekcie pracuje w grupie projektowej, zadaniem której jest zaprezentowanie ciekawej oferty wycieczki do Rosji. Z kolei zadaniem każdego ucznia jest wywiązywanie się z przydzielonych zadań w terminach zapisanych w kontrakcie oraz rzetelna, sumienna praca na rzecz całej grupy.

Uczeń ma prawo do:

- przedstawienia własnych pomysłów i idei związanych z tematyką projektu;
- konsultacji z nauczycielem oraz z ekspertami;
- odmówienia wykonania zadania, jeśli przekracza ono jego możliwości.

Nauczyciel w projekcie:

- koordynuje pracę wszystkich uczniów, wspiera i motywuje ich do pracy;
- wskazuje najlepsze odpowiednie do indywidualnych preferencji ucznia sposoby pozyskiwania wiedzy i nabywania umiejętności;
- organizuje spotkania z ekspertami, w razie problemów naprowadza uczniów na najlepsze rozwiązanie;
- pomaga w rozwiązaniu konfliktów w grupie;

- organizuje warunki do pracy metodą projektu na terenie szkoły (organizuje przestrzeń odpowiednią do potrzeb wszystkich uczniów, w tym uczniów ze SPE).

Nauczyciel ma prawo do:

- ustalenia form i terminów kontaktu w sprawach dotyczących projektu;
- rozwiązania grupy, jeśli jej działania nie przynoszą pożądanych efektów;
- zwołania spotkania zespołu projektowego poza terminem zapisanym w harmonogramie.

Harmonogram spotkań całego zespołu projektowego:

- 15 października – raport z realizacji zadań w ramach I etapu projektu;
- 23 października – raport z realizacji zadań w ramach II etapu projektu;
- 15 listopada – prezentacja oferty wycieczki do Rosji.

Harmonogram spotkań grup projektowych: (każdy zespół wpisuje w tym miejscu własny harmonogram uwzględniający terminy podane powyżej).

Kryteria oceny uczestników projektu:

- terminowe wywiązywanie się z powierzonych zadań;
- rzetelne wywiązywanie się z obowiązków związanych z projektem;
- zaangażowanie w pracę nad przygotowaniem oferty wycieczki;
- komunikatywność w języku rosyjskim;
- zakres środków językowych (bogactwo językowe) w mowie i piśmie;
- poprawność komunikatów w języku rosyjskim;
- estetyka wykonania oferty (ulotki, plakatu promującego wycieczkę itp.);
- autoprezentacja.

10. Ocenianie

Oceny projektu dokona jury podczas prezentacji ofert turystycznych. Jury powinno składać się z co najmniej czterech osób – nauczyciela języka rosyjskiego, ucznia nie uczestniczącego w projekcie, przedstawiciela kadry kierowniczej szkoły, zaproszonego gościa (eksperta branżowego, może to być np. pracownik biura podróży). Jury konkursowe przydziela punkty od 1 do 6, uwzględniając kryteria oceny zawarte w kontrakcie. Ocena końcowa za projekt wynika ze średniej arytmetycznej punktów zdobytych przez uczniów. Ocena powinna zostać wstawiona do dziennika z najwyższą możliwą wagą lub w przypadku oceniania punktowego w szkole z liczbą 1 w mianowniku – co realnie wpłynie na ocenę końcową z przedmiotu. Rekomenduje się, aby uczniowie otrzymali ocenę za projekt z przedmiotu zawodowego oraz z języka rosyjskiego. Dodatkowo każdy uczeń powinien otrzymać informację zwrotną od koordynatora projektu. Podczas udzielania informacji zwrotnej należy zwrócić szczególną uwagę na konieczność indywidualizacji oceny. Nauczyciel powinien przede wszystkim wskazać na mocne strony ucznia i docenić za wysiłek włożony w pracę. Informacja zwrotna powinna rozpocząć się od tego, co uczeń zrobił dobrze. Jest to szczególnie ważne w przypadku uczniów ze SPE (niektórzy mają bardzo zaniżoną samoocenę). Konstruktwna informacja zwrotna to także wskazówki dla ucznia dotyczące dalszego rozwoju. Nauczyciel powinien oceną zmotywować ucznia do dalszej pracy.

11. Ewaluacja

Do ewaluacji projektu rekomenduje się metodę niekonwencjonalną, którą można także wykorzystać podczas zdalnego nauczania. Proponuje się, aby nauczyciel – koordynator projektu – założył specjalną grupę dyskusyjną w aplikacji Facebook Messenger lub WhatsApp. Ważne jest, aby wszyscy uczniowie mieli możliwość skorzystania z aplikacji i posiadali smartfon z dostępem do internetu lub szkolnej sieci Wi-Fi. Nauczyciel, wykorzystując wybrane aplikacje lub komunikatory, wysyła zdania dotyczące projektu lub badanego obszaru, np.: „Projekt wpłynął na rozwój kompetencji kluczowych i zawodowych”; „Podczas projektu udoskonaliłem(-am) swoje umiejętności językowe”. Warto także zbadać, w jaki sposób uczniowie pracowali w grupach, np.: „Pracując w grupie, wywiązywałem(-am) się z powierzonych mi zadań”; „Konflikty w zespole były rozwiązywane na bieżąco” itp. Uczniowie „reagują” na zdania, dopasowując do każdego ikonkę: serca, uśmiechu, zdziwienia, płaczu, złości, kciuka w górę. Warto wcześniej wyjaśnić z uczniami, za co odpowiada każda z ikon, np. serce – „w 100% zgadzam się ze stwierdzeniem”, kciuk w górę – „zgadzam się w 75% (częściowo)” itd. Taka metoda ewaluacji będzie atrakcyjna dla wszystkich uczniów, także tych ze SPE.

12. Materiały pomocnicze

W realizacji projektu pomocne będą następujące materiały:

- kanał podróżników *Gdzie bądź* na YouTube i filmy nagrywane w Rosji: *Tajemnice Petersburga. To miasto jest sztosem jakich mało!* (dostęp 7.11.2022), *Atrakcje Jakucji* (dostęp 7.11.2022), *Najzimniejsze miasto świata* (dostęp 7.11.2022), *Kolej Transsyberyjska zimą* (dostęp 7.11.2022), *Syberia* (dostęp 7.11.2022);
- osobliwości miast rosyjskich: *Moskwa* (dostęp 7.11.2022), *Kaliningrad* (dostęp 7.11.2022), *Krasnodar* (dostęp 7.11.2022), *Soczi* (dostęp 7.11.2022);
- artykuły i blogi: *10 najlepszych miejsc do życia w Rosji* (dostęp 7.11.2022) – artykuł w języku rosyjskim, *W podróży po Rosji* (dostęp 7.11.2022) – krótki przewodnik po wybranych atrakcyjnych turystycznie miejscach Rosji;
- *druganov.travel* (dostęp 7.11.2022) – strona internetowa z praktycznymi poradami dla turystów.

Pomocne będą także materiały Ośrodka Rozwoju Edukacji (ORE) dotyczące pracy metodą projektu, np.:

Elert E., Wenda A., b.r., *Praca metodą projektu* (PDF, 2,1 MB; dostęp 7.11.2022), Warszawa: ORE.

Kotarba-Kańczugowska M., b.r., *Praca metodą projektu* (PDF, 197 KB; dostęp 7.11.2022), Warszawa: ORE.

Szymon Domański – nauczyciel mianowany. Od 2017 roku uczy dwóch języków obcych (angielskiego i rosyjskiego) w Szkole Podstawowej im. hr. Władysława Zamoyskiego nr 90 w Poznaniu. Nauczanie języka rosyjskiego wprowadził w formie zajęć dodatkowych we współpracy ze szkolnym Stowarzyszeniem 90-tka oraz w ramach poznańskiego programu profilaktycznego. Entuzjasta projektów mających na celu wspieranie wszystkich uczniów w osiąganiu sukcesów dydaktycznych. W 2018 roku współtworzył projekt „WspieraMY” mający na celu wyrównanie szans wśród uczniów z problemami, a także uczenie języków obcych ciekawymi, kreatywnymi metodami prowadzącymi do zwiększenia indywidualizacji nauczania, a w konsekwencji do wzrostu autonomii ucznia. W roku szkolnym 2019/2020 koordynował z ramienia szkoły XI edycję ogólnopolskiego projektu „Szkoły otwartej na wielokulturowość”. Działania podejmowane w ramach projektu pozwoliły na stworzenie przyjaznej i otwartej przestrzeni dla wszystkich: uczniów, rodziców i nauczycieli.